

EESTI JÄÄTMEKÄITLJATE LIIT

uudisleht • sügis 2007

www.ejkl.ee

EJKL suvepäevad Vilsandil

EESTI JÄÄTMEKÄITLJATE LIIT
ESTONIAN WASTE MANAGEMENT ASSOCIATION

ISWA

International Solid Waste Association

Sisukord

Suri EJKL asutaja ja esimene juhatuse esimees MATI ARRO	3
EJKL kuulutab välja konkursi Aasta jäätmekäitluse edendaja auhinnale	3
II Jäätmepäev 2007	4
Jäätmekäitluse sisulisi küsimusi arutavad liidu töögrupid	5
EJKL võttis tööle projektijuhi	5
EJKL kolis uude kontorisse	5

Üldine

KIK keskkonnaprogrammi 2008. a. I vooru taotluste esitamise tähtaeg läheneb	6
Mis on MBT?	7
Pooltel omavalitsustel on 2007. a. lõpuks korraldatud jäätmeveo konkursid korraldatud	8
EJKL nõuanne - jäätmeregistrisse objektide sisestamise juhised	10
Asbesti on võimalik hoonetest ohutult eemaldada	10
Asbesti ladestamise luba omavad firmad	12

Jäätmekäitlusettevõtete uudised

AS Kuusakoski uus juhatuse esimees on Kaido Aettik	12
NTM veoki kütusena kasutatakse maagaasi	13
Kop-kop, kas teil on ohtlikke jäätmeid?	14
Tallinna Prügila laiendab kompostimisväljakut	15
Molok - uus suund jäätmete kogumisel	15
Ragn-Sells aitab toiduõlist ja -rasvast energiat toota	16
Weerec AS igakuised käitlemise mahud lähenevad planeeritule	17

Suri EJKL asutaja ja esimene juhatuse esimees MATI ARRO

31.augustil 2007.a. suri Eesti Jäätmeäitlejate Liidu asutaja MATI ARRO.

Eesti Jäätmeäitlejate Liit asutati 1996.a. mittetulundusühinguna 26 jäätmeäitluse alal tegutseva ettevõtte poolt. Liidu loomise algatajaks oli tolleaegse ME Tallinna Eriautobaas direktor Mati Arro, kes valiti ka liidu esimeseks juhatuse esimeheks.

MTÜ Eesti Jäätmeäitlejate Liit kuulutab välja konkursi Aasta jäätmeäitluse edendaja auhinnale

Aasta jäätmeäitluse edendaja auhinna eesmärk on väärtustada ja avaldada avalikku tunnustust igal aastal isikutele, kes oma tööalase tegevusega on paistnud silma jäätmeäitluse arendamisel.

Jäätmeäitluse edendaja auhind antakse välja kolmes kategoorias:

1. riigi tasand
2. kohaliku omavalituse tasand
3. töö laste ja noortega - üldhariduskoolid

Nõuded kandidaatidele:

3.1. Riigi tasand

- 3.1.1. oma tegevuses riigiametnikuna aitama igati kaasa jäätmeäitluse arengule Eestis
- 3.1.2. propageerima säästlikku tarbimist ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi
- 3.1.3. igati toetama jäätmete taaskasutusse suunamist
- 3.1.4. olema aktiivne koostööpartner nii Eesti Jäätmeäitlejate Liidule kui ka jäätmeäitlusettevõtetele

3.2. kohaliku omavalituse tasand

- 3.2.1. olema aktiivne jäätmeäitluse korraldamisel kohaliku omavalitsuse territooriumil
- 3.2.2. propageerima säästlikku tarbimist ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi
- 3.2.3. igati toetama jäätmete taaskasutusse suunamist
- 3.2.4. olema aktiivne koostööpartner nii Eesti Jäätmeäitlejate Liidule kui ka jäätmeäitlusettevõtetele

3.3. töö laste ja noortega - üldhariduskoolid

3.3.1. säästliku tarbimise ja keskkonnahoidliku mõtteviisi propageerimine

3.3.2. jäätmete taaskasutusvõimaluste tutvustamine

3.3.3. erinevate jäätmekäitluskampaaniate korraldamine (vanapaberi kogumine, patareide kogumine jne)

3.3.4. jäätmekäitlusteemaliste seminaride, ekskursioonide, vikoriinide jne korraldamine

3.3.5. kooli territooriumi puhastamine prügist ja pidev korrashoid

NB! Kategorias töö laste ja noortega kvalifitseeruvad üldhariduskoolid, kellel on täidetud vähemalt 2 kandidaatidele esitatavat nõuet. Jäätmekäitluse edendaja auhind on vastava graveeringuga klaasplaat puitalusel.

Kategorias töö laste ja noortega lisandub veel ekskursioon lastele ühte või mitmesse jäätmekäitlusettevõttesse.

Ettepanekuid Aasta jäätmekäitluse edendaja auhinna kandidaatide kohta võib esitada iga füüsiline või juriidiline isik. Ettepanekud tuleb esitada 12. oktoobriks 2007. a. liidu juhatuse nimele liidu kontoris Peterburi tee 105, 74114 Maardu.

Aasta jäätmekäitluse edendaja auhind antakse üle Eesti Jäätmekäitlejate Liidu Jäätmepäeval 28. novembril 2007.a. Jõhvi Kontserdimajas.

Täiendavat infot konkursi kohta saab liidu tegevjuhilt Margit Rüütelmann'ilt tel. 51 3 0698 või margit@ejkl.ee.

II Jäätmepäev 2007

Alates 2005.a. korraldab Eesti Jäätmekäitlejate Liit kaks korda aastas Jäätmepäeva.

I Jäätmepäev 2007 toimus 26. aprillil ja käsitles jäätmekäitlusprojektide rahastamisvõimalusi riigieelarvest ning EL struktuurivahenditest.

II Jäätmepäev 2007 toimub Jõhvi kontserdimajas 28.novembril 2007.a.

II Jäätmepäeva teemad on:

1. Jäätmete liigiti kogumine (põhirõhk on töötlemata jäätmete ladestamise keelu jõusutamisel 01.01.2008 ja biolagunevate jäätmete kogumisel).
2. Riigi jäätmekava 2008- 2013 prioriteedid
3. Uus EL jäätmete raamdirektiiv

28. novembril toimuval Jäätmepäeval kuulutatakse välja EJKL poolt väljaantava Jäätmekäitluse edendaja 2007 auhindade saajad.

Jäätmepäevi korraldab Eesti Jäätmekäitlejate Liit ja Jäätmepäevade korraldamist toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Täiendavat infot Jäätmepäeva toimumise kohta leiate liidu koduleheküljelt www.ejkl.ee

Jäätmekäitluse sisulisi küsimusi arutavad liidu töögrupid

Eesti Jäätmekäitlejate Liidu liikmeskonda kuuluvad ettevõtted tegutsevad erinevates jäätmekäitlusvaldkondades ja selleks, et jõuda iga valdkonna murede ja probleemideni otsustas liidu juhatus kutsuda ellu 4 töögruppi.

- Prügilate (jäätmekäitluskeskuste) töögrupp – töögrupi juht Teet Kurs (Paikre OÜ)
- Korraldatud jäätmeveo töögrupp – töögrupi juht Agu Remmelg (Ragn-Sells AS)
- Tootjavastutuse töögrupp – töögrupi juht Einar Teesalu (Kuusakoski AS)
- Ohtlike jäätmete ja probleemtoodete töögrupp – töögrupi juht Janis Lorenz (Epler&Lorenz AS)

Töögrupi liikmete hulka kuuluvad just selle jäätmekäitlusvaldkonna ettevõtted.

Alates 26.juunist tööb Eesti Jäätmekäitlejate Liidus projektijuhina Urmas Maivel.

Urmas Maiveliga saab ühendust tel. 566 46 013 või e-posti teel urmas@ejkl.ee.

EJKL kolis uude kontoris

Alates 17. septembrist k.a. asub Eesti Jäätmekäitlejate Liidu kontor Iru Elektriijaama büroohoones Maardus, Peterburi tee 105 (tuba nr 416). Liidu uus telefoninumber on 7152 625.

Üldine

KIK keskkonnaprogrammi 2008.a. I vooru taotluste esitamise tähtaeg läheneb

Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) keskkonnaprogrammi 2008.a. I vooru taotluste esitamise lõpptähtaeg on 15. november 2007.a.

Keskkonnaprogrammi valdkonnad:

- jäätmekäitlus (tavajäätmete käitlemine, ohtlike jäätmete käitlemine, prügilate sulgemine)
- veekaitse (reoveekäitlus, joogiveekäitlus, jääkreostus, mitteehtuslikud tööd, veekogude tervendamine ja korrastamine)
- keskkonnakorraldus (välisõhukaitse, maapõu, tehnika)
- looduskaitse (liikide kaitse korraldamine, kaitsealade hooldus, pargid ja üksikobjektid, looduskaitsealine infrastruktuur)
- metsandus (metsanduse programm, jahinduse programm)
- kalandus (kalandusalased teadusuuringud, kalavarude taastootmine, kalandusalased arendusprojektid, kalavarude kaitse ja kontroll)
- keskkonnateadlikkus (keskkonnasõbralik käitumine, säästlikud tarbimisharjumused, keskkonnaharidus ja elusloodus õpiprotsessis, jäätmekäitlus, teavitamine, maakondlik alamprogramm)

Omafinantseeringu protsent sõltub taotleja juriidilisest vormist. Projektiideede sobivust konkursile saate testida aadressil www.projektid.ee/idee (tasuta). Lähema info konkursi kohta leiate: www.kik.ee; www.projektid.ee/kik.

Septembris ja oktoobris toimuvad erinevates maakondades KIKi keskkonnaprogrammi tutvustavad infopäevad. Infopäevadel tutvustatakse keskkonnaprogrammist toetuste taotlemise ja projektide rahastamise võimalusi ning protseduure. Infopäevade sihtgrupiks on toetuse taotlejad ja toetuse saajad.

- Lääne-Virumaal, 24. septembril kella 10.00 – 16.00 Rakvere Maavalitsuses.
Täiendav info Joel Randveer, joel.randveer@kik.ee, tel. 3223351, 56687763.
Eelregistreerimise viimane päev on 21.09.
- Ida-Virumaal, 25. septembril Toila Sanatooriumis.
Täiendav info Bruno Uustal, bruno.uustal@kik.ee, 3320303, 5054530.
Eelregistreerimise viimane kuupäev on 20.09.
- Pärnumaal, 3. oktoobril.
Täiendav info Piia Eller, piia.eller@kik.ee, 4479721, 53340780
- Saaremaal, 4. oktoobril.
Täiendav info Terje Volke, terje.volke@kik.ee, 4533352, 53313492
- Tartumaal, 10. oktoobril.
Täiendav info Indrek Pöder, indrek.poder@kik.ee, 7301047, 55588351
- Valgemaal, 11. oktoobril.
Täiendav info Terje Puudersell, terje.puudersell@kik.ee, 7661030, 5083667

- Jõgevamaal, 16. oktoobril.
Täiendav info Enn Selgis, enn.selgis@kik.ee, 7762287, 53421393
- Harjumaal, 18. oktoobril.
Täiendav info Ulvi Tuisk, ulvi.tuisk@kik.ee, 6274190, 5229132

Mis on MBT?

Lühend MBT tähistab olmejäätmete mehaanilis-bioloogilist töötlemist, mis on Euroopas tunnustatud ning üsna laialt kasutatav tehnoloogia. MBT kombineerib segajäätmete bioloogilise (enamasti aeroobse, kuid vahel ka anaeroobse) töötlemise ja prügi mehaanilise eel- või järelsortimise protsessid.

MTB üheks põhieesmärgiks on jäätmetes bioloogiliselt laguneva osa vähendamine ning selle viimine tasemele, mis võimaldab minimeerida edasist kasvuhoonegaaside (eeskätt metaani) teket jäätmete ladestamise korral prügilasse ja viia jäätmed välja biolagunevate jäätmete kategooriast.

Nii konkureerib MTB sellest vaatekohast sisuliselt jäätmete põletamisega, kuid investeeringud protsessi on tunduvalt madalamad kui olmejäätmete masspõletustehase väljaehitamisel. Samas ei saada ka MTB puhul enamasti ilma põletamiseta hakkama, kuid siis on tegu juba teatud fraktsioonidest saadud jäätmekütuse valmistamise ja põletamisega, mida saab läbi viia ka koospõletamisena mitmesugustes keskkonnanõuetele vastavates tehnoloogilistes põletusseadmetes, nt tsemendiahjudes. Täiendava lisaväärtuse annab MTB-le kindlasti mitmesugustematerjalinaringsusevõetavate materjalide nagu metallid, klaasjt väljasortimine prügimassist.

Siinkohal tuleb märkida, et biolagunevate jäätmete ladestamisele on EL ja Eesti seadustega pandud lähemas tulevikus karmid piirangud. Mõned Kesk-Euroopa riigid nagu Saksamaa ongi esitanud olmejäätmetele ladestuseelse nõude, et nad peavad olema kas eelnevalt töödeldud põletamise teel (s.t. ladestatakse tuhka) või MBT-d kasutades.

01. jaanuarist 2008 hakkab Eestis kehtima töötlemata olmejäätmete ladestamise keeld. Selle nõude täitmiseks tuleb kiiremas korras välja arendada jäätmete liigiti kogumise skeemid kohalikes omavalitsustes, kuna riik peab täitma oma taaskasutuskohustused EL ees mitme jäätmeliigi osas (pakend, autoromu, elektroonikaromu), välja ehitada jäätmete masspõletustehased või rakendada jäätmete mehaanilis-bioloogilist töötlemist. Jäätmete masspõletusprojektide, mille arendamisega on mõnel pool juba algust tehtud, praktiline käivitamine võtab veel tüki aega ja seega võib MBT olla üks kiiremaid probleemi lahendusvariante.

Matti Viisimaa
Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus

Pooltel omavalitsustel on 2007.a. lõpuks korraldatud veo konkursid korraldatud

Enamus meist, kes seda lehte loevad, on teadlikud kohaliku omavalitsuse kohustusest korraldada korraldatud jäätmeveo konkursse alates 01.jaanuarist 2005.a. Milline siis on hetkel tegelik olukord?

Tänaseks on läbi viidud konkursid 61-s piirkonnas, millest 4 on olnud Tartus ja 16 Tallinnas. Tavalise matemaatika appi võttes saame, et lisaks kahele suurlinnale on konkursid toimunud ja vedu toimib vaid 41 omavalitsuses, tegelikkuses aga vähemalt 53-s, sest osad omavalitsused on oma jõud koondanud. Momendil on käsil vedaja valimine 31-s omavalitsuses.

Ragn-Sells-il on kogemused juba nii mitme eri erineva suuruse ja asustustihedusega omavalitsuse teenindamisel, alates 2000 elanikuga vallast lõpetades 38000 elanikuga piirkonnaga. Siinkohal soovingi jagada meie kogemusi ja mõtteid, mida neis omavalitsustes, kus täna konkursid korraldamata, saaks paremini teha.

- Pakkumiskutse dokumentide sisu ja ülesehitus võiks olla lühem ja samas konkreetsem. Paljuski saab kasutada viiteid kehtivatele õigusaktidele ja seega pole vajadust dokumente väga pikaks ajada. Pakkumiskutse dokumendid peaksid sisaldama vaid pakkumise esitamiseks vajalikku informatsiooni, pakkuja kvalifitseerimiseks nõutavaid tingimusi ja kindlasti selgeid hindamiskriteeriume. Kui lepinguga soovitakse vedajale lisada veel mujal üles loetlemata kohustusi, siis tuleb kutsedokumentidele lisada kindlasti ka vedaja-omavalitsuse vahelise lepingu eelnõu. See aitab vältida hilisemaid pretensioone ja vaidlusi teemadel, mida kumbki osapool tegelikkuses dokumentides mõtles või välja luges.
- Enne konkursi väljakuulutamist soovitan kindlasti põhjalikult läbi mõelda, milliseid jäätmeliike korraldatud veoga soovitakse kokku koguda. Nimelt paneb Jäätmeseadus kohalikele omavalitsustele kohustuse korraldada jäätmete liigiti kogumist. Samuti on keelatud alates 01.jaanuarist 2008 ladestada prügilatesse sortimata olmejäätmeid. Jäätmete sortimise korda reguleerib omakorda Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused. Seega tasub vähemalt tiheda asustusega aladel korraldada ära lisaks olmejäätmete kogumisele ka paberi-, suurjäätmete ja kohati ka biolagunevate jäätmete kogumise.
- Teenustasu piirmäärade kehtestamisel võiks aluseks võtta Riigihangete seaduse §20 lg 2 toodu, ehk tsiteerides seadust Riigihanke eeldatava maksumuse arvestamisel peab lähtuma hankemenetluse või ideekonkursi alustamise või ehitustööde kontsessiooni teate registris avaldamise hetke keskmisele turuhinnale vastavast hinnatasemest. Jäätmeseaduse §66 lõige 5 ütleb, et jäätmeveo teenustasu peab olema piisav, et katta jäätmekäitluskoha rajamis-, kasutamise-, sulgemis- ja järeelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Täna on mitmeski piirkonnas kehtestatud teenustasude piirmäärad 2005 aasta alguses, mis ei vasta kaugeltki enam tänasele vähemalt keskmisele turuhinnale, sest vahepeal on muutunud tugevalt nii ladestuskulud kui ka veokulud. Madalad teenustasude piirmäärad võivad viia kuni konkursside nurjumiseni, sest pakkujaid lihtsalt pole. Niimoodi on juhtunud juba vähemalt neljas omavalitsuses. Soovitan kõigil üle vaadata oma haldusterritooriumil kinnitatud teenustasude piirmäärad ja neid korrigeerida vähemalt vastavale turuhinnale.

Aluse sellele annab ka uus Keskkonnatasude seaduse eelnõu, kus nähakse ette kõrgemaid saastetasu määrasid jäätmete keskkonda viimise eest juba alates 2008.aastast.

- Kuidagi ei saa mööda minna jäätmevaldajate registri teemast. Jäätmevaldaja Jäätmeseaduse 4.peatüki mõistes on korteriühistu, selle puudumisel aga selle kinnisasja omanik, millel asub suvila, elu- või äriruum.

Meil on palju häid ja samas ka halbu kogemusi registritega. Parimad registrid on need, kus omavalitsusel on jäätmevaldajate register põhjalikult täidetud, st eemaldatud on hoonestamata kinnistud ja pooleliolevad ehitised, igale kinnistule on lisatud omanik(ud) ja nende kontaktandmed ning mõningatel juhtudel ka juba olemasolevad kogumisvahendid ja nende tühjendussagedused. Paljud omavalitsused on liitnud jäätmevaldajate registrisse ka aiandusühistud ja garaazid. Viimaste liitmiseks korraldatud veoga soovitan aga viia sisse vastavad muudatused ka kohalikesse õigusaktidesse, sest seadus otseselt neid kohustuslikus korras liitunuks ei loe.

Jäätmevaldajate register peab olema valmis juba enne konkursi korraldamist, sest siis on omavalitsusel võimalik koostada väga täpsete andmetega pakkumise kutse dokumendid. Samuti tagavad juba valmis registrid kiirema ülemineku korraldatud veole. Korrektnel register aitab jälgida jäätmevaldajate tegelikku liitumist ja kutsuda korrale jäätmehooldusnõuete rikkujaid.

Korraldatud vedu on aidanud vähendada liikluskoormust tänavatel ja kindlasti on suur hulk neist jäätmetest, mis varem jõudsid metsa alla, leidnud nüüd oma õige koha prügilas. Korraldatud vedu on vähendanud suurmajade elanike prügikoormust, sest suurte majade ümbrustes asuvad kinnistud on kohustuslikus korras liidetud kogumisringidega ja seega ei jõua nende majade jäätmed enam suurelamute konteineritesse.

Hea on tõdeda, et peaaegu pooled omavalitsused saavad 2007 aasta lõpuks oma territooriumidel konkursid korraldatud. Samas kutsun kõiki neid omavalitsusi, kes pole tänaseks veel konkursse läbi viinud, seda kindlasti tegema. Enam pole vajadust jalgratast leiutada, sest nii palju positiivseid kogemusi on juba Eestis olemas. Samuti võib alati abi ja nõu saamiseks pöörduda Eesti Jäätmeäitajate Liidu poole.

Anne Jõesaar
Ragn-Sells AS
Olme- ja biojätmete teenusejuht

EJKL nõuanne - jäätmeregistrisse objektide sisestamise juhised

- Aadressi sisestamisel ei tohi kasutada punkti, koma, semikoolonit või koolonit (., ; :)
- Aadressis olev lühend mnt, tee, põik või pst kirjutatakse väikese tähega (ja ilma punktita), aga ainult juhul, kui aadress seda tõesti ka sisaldab. Näit. Pärnu mnt 13, Heki tee 2, Kose põik 7, Lehiste pst 6
- Aadressi sisestamisel ei kasutata sõnu maja, krunt või lühendit tn (tänav)
- Aadress sisestusel on suur täht ainult algustäht. Näit. Jaama
- Majanumbri lisatäht trükitakse väikese tähega ja täht on kohe pärast numbrit (st. tühikut vahel pole). Näit: Jaama 12a
- Ridaelamu, paarismaja puhul kasutame kaldkriipsu. Näit. Jaama 139/2
- Eramaja korterite puhul kasutame sidekriipsu, vahele jäävad tühikud. Näit. Jaama 139 – 2. Korteri numbrit ei lisata objekti aadressile
- Kui tänava nimi sisaldab sidekriipsu, siis tühikuid vahele ei jää ja mõlemad sõnad on suure algustähega: Näit. Suur-Sõjamäe 50a
- Isiku nimelisi aadresse sisestame ilma eesnime ja esitäheta. Näit. Kreutzwaldi 123 - 4
- Tänavanurgal oleva maja aadressiks sisestada tänav, kust siseneme aeda. Pika aadressi võib sisestada objekti kirjeldus väljale
- Kui on vaja lisada objekti aadressile mingit täpsustust, siis lisada see objekti kirjelduse väljale: Näit. Aadress: Kooli 10; Kirjeldus: Ämari vangla
- Külades on parim võimalik aadressi täpsus maja number ja tänav. Kui see on võimatu, siis tuleb sisestada kinnistu nimi, küla nimi, vald jne. Kinnistu nime alusel on võimalik teostada geokodeerimist, sest olemas x ja y koordinaadid. Talu nimi ei ole piisav aadress, kuid see võib olla toodud aadressi laiendina näit. Loode kinnistu Sepa talu

Asbesti on võimalik hoonetest ohutult eemaldada

Alates 2005. aastast on raskeid kopsukahjustusi põhjustav asbest Euroopa Liidus keelatud. Mitmed asbesti liigid keelustas Euroopa Komisjon juba 1999. aastal. Asbest on aga vanades lammutamist ootavates majades endiselt alles ning nende lammutustöödel tasub Eesti ettevõtetal ja ka eraisikutel jälgida kõiki kaasaegseid ohutusnõudeid.

Asbest on mineraalide rühma ühisnimetus. Asbestikiud on kuumakindlad ja tugevad ja neid kasutati pikaajaliselt nii soojus- ja elektriisolatsioonimaterjalina kui ka eterniit- toodetes. Asbesti võib leida kõigis üle 20 aasta tagasi ehitatud hoonetes. Hoonete lammutamisel ja ka nendes töötades võib asbestiga kokku puutuda nii seintes, põrandaplaatides, linoleumpõrandates, ustes, lagedes, elektripaigaldistes, küttesüsteemides, hoonete fassaadides, katustes ja isegi vee -ning kanalisatsioonitorudes. 1960-ndatel ja 1970-ndatel ehitatud majades leidub enamasti palju asbesti. Praegusel ajal renoveeritakse tihti kortermajade küttesüsteeme, milles on asbestiga isoleeritud vanad torud. Ka koolide ja

lasteaedade renoveerimisel võib ohtlik tolm pikkadeks aastateks lendlema jääda Eestis kehtiva seadusandluse järgi kehtivad asbestitöödele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded. Asbesti eemaldamise tööd tuleb teha äärmiselt ettevaatlikult ja spetsiaalseid vahendeid kasutades. Asbestitöid on võimalik tellida internetist ja leida endale sobiv asbesti eemaldamisega tegelev firma, kes kõigepealt tuleb kohale ja kaardistab olukorra ning järgmise sammuna asub asbesti hoonest inimestele ohutult eemaldama. Tööde tellijale on alati kasulikum asbesti eemaldamise töö teostada kohe ohutult ja ettenähtud moel ning mitte lükata seda tulevikku kui asbesti eemaldamine on veelgi kulukam ja keerulisem

Oht tervisele

Tänapäeval sooritatakse professionaalsel tasemel asbestitöid spetsiaalse kaitseriietuse ja maskidega. Inimesed, kes puutuvad kokku asbestiga peavad olema ohtlike õhus lendlevate asbestikiudude eest kaitstud, sest lammutustöödel õhus lendlevad kantserogeensed asbestikiud kahjustavad hingamisteede kaudu kopsu ning põhjustavad sageli nii kopsuvähki kui teistesse vähiliikidesse haigestumist.

Kui nõukogude ajal töötanud inimesed ei kasutanud asbestiga kokkupuutumisel kaitseriietust ja maske, siis 21. sajandil on kogu Euroopa ühiselt otsustanud asbestiga töötamisel järgida töötajate ohutusnõudeid ning loobuda asbesti tööstuslikust kasutamisest.

Asbesti on hoonetest võimalik ka ohutult ja tervist kahjustamata eemaldada. Asbest on inimesele ohtlik juhul kui seda liigutada või murda, sel moel eralduvad asbestikiud tolmu õhku. Asbestitolmu on väga ohtlik sisse hingata ja seega ei tasu asbesti (ka eterniiti) oma jõududega lõhkuda, puurida ja saagida. Inimesed, kes aastakümneid tagasi tööl asbestiga pikaajaliselt kokku puutusid, on alles nüüd hakanud asbesti sisse hingamise tõttu haigestuma. Võrreldes asbestoosi haigestumise juhtumeid Eestis ja Soomes, on põhjanaabrite näitaja palju kõrgem kui Eestis, kuid ainult seetõttu, et meil ei teadvustata asbesti kui tõsist probleemi ning asbestitolmu sisse hinganud haiged ei kajastu ametlikus statistikas. Eestis ei küsita kopsuvähki põdevalt inimeselt millist tööd ta oma elu jooksul teinud on ja kas ta kunagi asbestiga kokku puutus. Sageli arvatakse, et kopsuhaigused on ainult suitsetamise tagajärg.

Asbesti eemaldamise võimalused

Kui asbesti kogus on mõne toru ümber väike, siis kasutatakse selle eemaldamiseks läbipaistvat lammutuskotti, mis pannakse ümber toru. Koti sisse asetatakse eelnevalt tööriistad ning töötatakse kinnastatud kätega. Suuremad asbesti sisaldavad ruumid eraldatakse kileseintega ja neis tekitatakse alarõhk. Viimane tekitab ruumis õhu liikumise ning nii vahetub ruumis õhku kuus korda tunnis. Kaitseriietust kandvad mehed puhastavad eraldatud ruumi hoolikalt iga sentimeetri haaval. Asbesti eemaldamiseks kasutatakse spetsiaalsete filtritega tolmuimejaid ja see on tihti väga aeganõudev protsess. Kui asbest on eemaldatud ning pakendatud, siis ventileeritakse ruumis õhku veel 4-5 tundi, enne kui kileseinad eemaldatakse.

Asbest töökohal

Inimeste teadlikkus asbesti ohtudest tervisele on üsna madal. Paljud Eesti töövõtjad ei oska asbesti eemaldamist ehitusobjektidel üldse nõuda. Lammutustöödel on asbesti eemaldamine küllaltki ohtlik töö ja seepärast ka keskmisest veidi kallim ettevõtmine. Kui ohutusnõuetest

ja eritehnikast loobuda, siis saab asbest küll eemaldatud, kuid “oma jõududega” tegutsemise hinnaks on töötajate tervise kahjustamine või ümbritsevate inimeste tervise rikkumine. Kui Soomes oskavad tööandjad asbesti sisaldava seina auku puurides tellida kontorisse erivarustuses töömehe, kes augu töötajate tervisele ohutult seina puurib, siis Eestis ei osata enda ja oma töötajate tervist veel sedavõrd hinnata. Töötajate tervise eest tasub aga hoolitseda, sest näiteks Ameerika Ühendriikides palusid hiljuti suured asbestitootjad töötajate massiliste kahjunõuete tõttu riigilt kaitset. Ameerika Ühendriikide presidendi George W. Bushi väitel on töötajate algatatud kohtuprotsessid ettevõtete vastu viinud nende ettevõtete pankrotistumiseni ja kahjustanud riigi majandust.

Priit Mullamaa
M.R. Projekt juhtaja

Asbesti ladestamise luba omavad firmad

EcoPro AS, www.ecopro.ee
Slops OÜ, www.slops.ee
Väätsa Prügila AS, www.jarva.ee/?CatID=161
Hiiu Autotrans AS, www.hiiuauto.ee
Paikre OÜ (luba taotlemisel), www.paikre.ee

Jäätmekäitlusettevõtete uudised

AS Kuusakoski uus juhatuse esimees on Kaido Aettik

Vastavalt AS Kuusakoski nõukogu otsusele on 21. septembrist AS Kuusakoski uus juhatuse esimees Kaido Aettik.

Kaido Aettik on AS-is Kuusakoski töötanud alates 1996. aastast, alustades Tallinna osakonna juhatajana, jätkates seejärel Kuusakoski ostukorraldajana ja juhtides viimased viis aastat Kuusakoski klienditeenindust. Kaido Aettik on lõpetanud EPA-s mehhaniseerimise eriala ja omandanud EBS-is magistrikraadi rahvusvahelises ärijuhtimises.

Ettepaneku jätkata Kuusakoski juhatuse esimehena tegi Kaido Aettikule ettevõttest lahkuv juht Ilmar Jõgi. "Olles töötanud ettevõtte eri tasanditel, tunneb Aettik hästi firma eripära ja tootmisprotsessi, ta on kursis konkurentsiolukorraga ja ettevõtte strateegiaga, mis annab talle väga head eeldused ja tugeva baasi olemaks hea juht ning tagamaks ettevõtte jätkusuutliku toimimise", selgitab Jõgi Aettiku valimist juhatuse esimeheks.

Aettiku jaoks on uus ametikoht suur tunnustus tema senisele arengule ja Kuusakoskis tehtud tööle. "Minu eesmärgiks saab hoida Kuusakoski liidripositsiooni jäätmekäitlusturul ning

Kop-kop, kas teil on ohtlikke jäätmeid?

Nii kummaline kui see ka ei tundu, kuid ohtlike jäätmete kogumine elanikelt harjuski-laadselt ükselt-uksele käies on tulemuslikum kui muud kogumisviisid. Vanu külmikuid, rehve, kemikaale, värve-õlisisid koguma kohustatud omavalitsused eelistavad kõige keskkonnasõbralikumale võimaluse asemel seni valdavalt küll paikseid jäätmevõtetevõietteantudmarsruudiga kogumisringe.

Ohtlike jäätmeid lihtsalt tavalisse prügikasti visata ja prügilasse saata ei tohi. See saastab keskkonda ja seda ei

luba seadus. Seega tuleb neid jäätmeid muust kraamist lahus koguda ja üle anda eraldi käitlemiseks. Kogumislahenduse valikul üritavad omavalitsused maksimaalset tulemust saavutada minimaalse rahaga. Jäätmekäitleja aga pakub teenust täpselt niipalju, kui võimaldab linna või vallaga sõlmitud leping.

Kõige traditsioonilisem viis on kasutada paikseid kogumispunkte, mis on lahti kindlatel aegadel ja kuhu inimesed saavad oma ohtlikud jäätmed tasuta ära anda. Nii omavalitsuse kui ka jäätmekäitleja jaoks on selline lahendus ääretult mugav, sest esimesel on teada kindlad kulud ja teisel seevastu tagatud kindel sissetulek. Tavatarbijale on selline lahendus aga ebamugav, kuna esiteks ei pruugi ta leida sobivat hetke ja teiseks pole kõigil võimalust külmkappi kilomeetreid kodust eemale tassida.

Teine samuti suhteliselt levinud viis on korraldada kevadeti ja sügiseti kogumisringe, mille käigus teatatakse konkreetne marsruut ja kellaajad, millal ning milliseid jäätmeid kusagil vastu võetakse. See on omavalitsusele veelgi lihtsam kui paikse kogumispunkti haldamine, kuna pole vaja asjadel isegi püsivalt silma peal hoida, vaid leida ühekordselt raha ning firma, kes selle töö võimalikult odavalt ära teeks. Kui summa on aastaid sama ja ei sõltu kogutud jäätmete hulgast, siis pole erafirmad huvitatud ka kogumisringide reklaamimisest.

Paraku on see teine variant aga tavatarbijale veelgi kehvem, kuna nüüd ei saa ta isegi valida, vaid talle antakse ette kindel koht ja umbes 15-minutiline ajavahemik. Juhul kui oma jäätmetega õigeks ajaks kohale ei jõua, on suur tõenäosus, et asjade tagasi viimise asemel jäävad need samasse laokile või siis rändavad lähimasse metsatukka.

Kolmas ja kõige vähem kasutatud võimalus on kogumisring eelregistreerimisega ning ükselt-uksele. Sellisel juhul teavitatakse kogumisringist eelnevalt kohaliku meedia kaudu ning jäetakse inimestele piisav registreerimisaeg. Peale seda koostatakse logistiliselt sobiva marsruut ning lepitakse kõikide registreerunutega kokku võimalikult täpne ajavahemik, millal jäätmetele järgi tullakse.

Säärane kogumisringi moodus on planeerijatele ning teostajatele ebamugavam kui eelmine variant, kuna eeltööd on märksa rohkem. Samas ületab tulemus kogutud jäätmete osas mäekõrguselt kaks esimest varianti. Lisaks on see ka tavatarbijale mugavaim lahendus, kuna jäätmeid ei pea kusagile vedama ning on võimalik ka sobiv ajavahemik jäätmete üleandmiseks kokku leppida.

Hea näide on siinkohal Pärnu linn, kus ühe sellise kogumisringi käigus kogus Ragn-Sells üle 20 tonni ohtlike jäätmeid ehk siis umbes poole aastases kogusest, mis tuuakse tavaliselt Pärnu statsionaarsetesse kogumispunktidesse.

*Jüri Hion
Ragn-Sells AS
ohtlike jäätmete ja probleemtoodete teenusejuht*

Tallinna Prügila laiendab kompostimisväljakut

Käesoleva aasta sügisel valmib Tallinna Prügila kompostiväljaku laiendus, mis võimaldab tõsta orgaaniliste jäätmete sh III kategooria loomsete jäätmete kompostimise mahtu kuni 22 000 tonni aastas. Ehitustöid teostab AS Talter, ehituse valmimisaeg on oktoober 2007.

Molok – uus suund jäätmete kogumisel

Loodetavasti olete juba märganud, et nii mõnegi korrusmaja juurde Tallinnas ja selle lähikümbruses on ilmunud tavapärastest erinevaid jäätmete kogumismahuteid. Tegemist on innovatiivsele sügavkogumispõhimõttele rajaneva Soomes väljatöötatud Molok OY kaubamärki esindava jäätmete kogumise süsteemiga. Alates käesoleva aasta veebruarist on

OÜ Adelan Prügiveod Molok OY ametlik esindaja Eestis ja meil on heameel pakkuda maailmas laialt levinud ning tunnustatud jäätmete kogumise süsteemi nüüd ka oma jäätmevaldajatest klientidele.

20. – 22. augustil käesoleval aastal avanes Adelan Prügiveod OÜ töötajatel ja asjast huvitatud spetsialistidel üle Eesti meeldiv võimalus külastada Molok OY-d Soomes, Nokias ning tutvuda

ettevõtte tegevuse ja sügavkogumismahutite tootmisega. Molok OY tegevjuht Hr. Jukka Blom andis põhjaliku ülevaate ettevõtte ajaloost, tänasest päevast ja ka tulevikuplaanidest. Kuuldule-nähtule tuginedes võib julgelt väita, et sügavkogumine on tõsiselt võetav alternatiiv tavapärasele jäätmete kogumisviisile juba täna.

Sügavkogumissüsteemi eelised senise maapealse kogumisviisiga on märgatavad. Ennekõike on nimetatud süsteem maapealset pinda säästev, andes 4-5 korda suurema kokkuhoiu maapealsete mahutitega võrreldes. Küllap on tuttav üha teravnev parkimisprobleem korrusmajade ümbruses. Sügavkogumismahuti paigaldus on üks lahendus saada juurde mitmeidki parkimiskohti. Pealegi saab Molok-mahuti paigaldada haljasalale. Samuti on kõnealune süsteem senisega võrreldes tunduvalt hügieenilisem kuna täitmisava luuk on kerge, lihtsalt kasutatav ja isesulguv. Tuul, linnud ja loomad ei pääse jäätmeid keskkonda levitama. Kuna 2/3 mahutist asub maa all, siis pinnase jahedus aeglustab bakterite aktiivsust ka suvisel ajal ja viib ebameeldiva lõhna tekkimise miinimumini ning vastupidi talvisel ajal takistab pinnase soojus jäätmete jäätumist. Kuna jäätmete sügavkogumisel on ka suurem kogumismaht võrreldes maapealsega (ei esine tühimikke ja jäätmete tihedus on suurem võrreldes maapealse kogumisega), siis väheneb ka vedude arv ja veokulud kalendrikuu kohta ei suurene sugugi erinevalt sageli arvatust. Ja veel, mis pole sugugi väheoluline - Molok'i mahutid on ka väljanägemiselt kenad ning muudavad kodude ümbruse kaunimaks. Molok-tüüpi sügavkogumismahuteid on tootesarjas erinevate jäätmeliikide jaoks ja laias mahuvalikus. Adelan Prügiveod OÜ pädevad töötajad tutvustavad Teile meeleldi sügavkogumissüsteemi võimalusi ja eeliseid ning soovi korral vahetame senised ajale jalgu jääma kippuvad rohmakad metallmahutid nägusate ja praktiliste Molok-tüüpi jäätmemahutite vastu.

*Aivar Krabi
Arendusdirektor
Adelan Prügiveod OÜ*

Ragn-Sells aitab toiduõlist ja -rasvast energiat toota

Ragn-Sells pakub koostöös kontserniga SARA Bio-Industries võimalust Eestis kogutud

toiduõlid ja -rasvad Saksamaal biokütuseks muuta. Alates aprilli algusest on 100%liselt taaskasutusse suunatud juba ca 65 tonni toiduõli- ja rasvajäätmeid.

„Ragn-Sells on toiduõlisid ja -rasvasid kogunud juba aastast 2000,“ ütles Ragn-Sells ASi ärijuht Agu Rimmelg. „Hetkel on meie poolt kogutav selle jäätmeliigi kogus mõnisada tonni aastas. Siiani on jäätmete kogumise laiendamist ja arendamist takistanud asjaolu, et Eestis puuduvad sobivad võimalused nimetatud jäätmete edasiseks käitlemiseks.“

„Nüüd leidsime õile püsiva väljundi,“ lisas Agu Remmelg. „Maikuus sõlmisime Prantsuse päritolu firmaga SARIA Bio-Industries lepingu toiduõli ja -rasva kui tooraine ekspordiks Saksamaale. SARIA Bio-Industries tegeleb erinevate toiduainetetööstuse kõrvalsaaduste ümbertöötlemise ja taakasutamisega peamiselt energiatootmise eesmärgil. Selleks on ettevõttel ligi 80 tootmiskompleksi 8 riigis üle maailma. Ragn-Selli jäätmed liiguvad Saksamaa väikelinnas Melle`is asuvasse rafineerimistehasesse.“

„Melle`i tehases jagatakse jäätmed temperatuuri ja erinevate sõelte ning filtrite abil kahte fraktsiooni,“ selgitas Ragn-Selli teenusejuht Jüri Hion. „Biodiisli toomiseks sobivad jäätmed toimetatakse biodiisli-tehasesse, mis on analoogiline hiljuti Paldiskis nurgakivi saanud tehasega. Eraldatud jääkained aga suunatakse metaanikäritus-kompleksi, kus kergesti lagundatavatest orgaanilistest ainetest sh toiduõli ja -rasvalisanditest toodetakse metaani ehk biogaasi, mida kasutatakse sellesama väikelinna soojaga varustamiseks.“

Weerec AS igakuised käitlemise mahud lähenevad planeeritule

Weerec AS kui elektroonikaromu käitleja igakuised käitlemise mahud lähenevad planeeritule ehk siis 50-100 t/kuus.

Oma valmistoodangu müügis oleme orienteerunud ainult tõsiselt võetavatele firmadele, kes käitlevad meilt saadud pooltooteid parima võimaliku tehnoloogia abil ja seega on garanteeritud ka taaskasutusse suunatava materjali suurim osakaal. Kasutades segase taustaga vahendajaid võib osa probleemsetest materjalidest kergesti jõuda illegaalsesse prügilatesse või põletamisele, mis plastmasside puhul võib tekitada tõsiseid atmosfääri saasteid.

Kodumasinatelt ja elektroonikaromudest saadavate materjalide liikumise läbipaistvus (seni läbipaistmatus) on tõsiselt tegutsema sundinud mitmeid Põhjamaade suurimaid tootjate ühendusi. Tuntud kaubamärkide tootjad on eluliselt huvitatud kasutuselt kõrvaldatud seadmete maksimaalse efektiivsusega käitlemisest. Efektiivne käitlemine eeldab aga parima võimaliku tehnoloogia olemasolu, mis aga omakorda tähendab märkimisväärseid investeeringuid.

Weerec AS on ka käivitanud materjalide kogumise süsteemi oma lepingulistelt klientidelt, keda on ligikaudu 50. Igapäevaselt töötab Weerec AS 15 töolist ja kaks juhtivtöötajat. Weerec AS teeb Eestis koostööd teiste tõsiselt võetavate käitlejatega nagu Ecometal, Kuusakoski, Ragn-Sells, Tallinna Plastitehase ning tootjavastutusorganisatsioonidega Lätist ja Soomest.